

OBR TN IK

Glasilo Jugoslovanskega obrtništva Dravske banovine

Lastnik: Poverjeništvo za izdajo lista „Obrtnik“ (Lovro Pičman). Uprava: Ljubljana, Ilirska ul. 15.
Naročnina znaša: za celo leto 30.— Din
za pol leta 15.—
posamezna številka 1.50

V slogi in edinstvu
vsega Jugoslovanskega obrtništva
je uspeh!

Uredništvo: Ljubljana, Borštnikov trg 1. — Odgovorni urednik Mihelčič Ivan. — Rokopisov ne vračamo. — Nefrankiranih dopisov ne sprejemamo. — Oglase zaračunamo po ceniku. — Ponašanje člankov dovoljen le z dovoljenjem uredništva.

Leto II.

Ljubljana, dne 30. septembra 1933.

Štev. 19

Prostovoljna obrtniška organizacija

Često srečamo dandanes med obrtništvom tovariše, ki težko razumejo, čemu naj bi bili organizirani v prostovoljnih obrtniških organizacijah. Ni temu krivo dejstvo, da naš obrtnik ne ve, kaj je organizacija, temveč on dobro ve, kaj je, toda pomena iste ne zna ceniti. Premalo se vsi zavedamo pomena prostovoljne organizacije, in zato ni čuda, ako srečamo, sicer čeprav tudi zelo izobraženega obrtnika, kateri nima smisla za prostovoljno organizacijo, ter pravi, čemu še prostovoljnih organizacij, saj imamo prisilnih dovolj.

Baš to hočemo pojasniti, da je razlika in pomen ene ali druge zelo raznolika in delokrog enim odmerjen, a drugim prost, da moramo poudariti ter podčrtati prednost prostovoljnih pred prisilnimi organizacijami.

Prisilne organizacije počivajo na zakonih, v našem slučaju na obrtnem zakonu, ker so na podlagi istega osnovane in jim je odrejen strogo določen delokrog. Sicer pa sestavljajo takorekoč del oblasti, kajti naloga jim je, da vršijo gotovo posle, kateri so povsem upravnega karakterja; njih nadzorna oblast je srezko ali mestno načelstvo — banovina itd.

Pravi kontrast prednjim pa so prostovoljne obrtniške organizacije, kakor na primer naše društvo jugoslovanskih obrtnikov za Dravsko banovino. Že sam naslov nam pove, da je to društvo, ki je osnovano na podlagi povsem drugega zakona, da je to prostovoljna organizacija, kar pomeni, da njen delokrog ni nikakor strogo omejen, ter da imajo prostovoljne organizacije popolnoma proste roke pri izvrševanju svojih namenov. To se pravi, društvo lahko brez omejitev, svobodnim potom in pravcem s pomočjo sredstev in borbe stremi za cilji, katerim v vsem svojem namenu služi stanu, kar pač ne more in ne sme, kot prisilna organizacija.

Tako n. pr. prisilna organizacija ne sme sestavljati in predpisovati minimalnih cenikov za svoje stroke, kar je v polnem obsegu dovoljeno in tudi izvedljivo potom prostovoljnih organizacij (razen živilskih obrti). Prav tako imamo priliko, da je v obrtniški ideologiji vedno na prvem mestu borba, kar se posebno sedaj pred občinskimi volitvami opazi, ker stremimo kot stan, da bomo potom svojih predstavnikov, zastopani povsod, kjer se o nas odloča. Kdo naj vodi borbo, da bo obrtništvo zastopano v mestnih in občinskih upravah, davčnih odborih itd.? — Končno bo pa prišel čas, ko bodo morali obrtniki pomisliti tudi na skupščinske volitve in zastopstva povsod, kjer se nam kroji naša bodočnost. Tu je naše polje dela — dela svobodnih obrtniških organizacij. Če se ozremo mi jugoslovanski obrtniki Dravske banovine, organizirani v istoimenem društvu, samo na svoje delo v času, odkar društvo obstoji, beležimo gotovo uspehe,

katerih ni beležilo še nobeno drugo društvo v naši banovini v takem času, še manj pa obrtniško društvo, ker takega sploh ni bilo. Da abstrahiramo vse drugo, nam mora tudi javnost priznati uspehe najsi bo v organizaciji društva samega, njegega organizacij, njih dela in končno skupne napore vseh za doseg ciljev, katerih vzvišeni namen društvo služi.

Končno pa je svobodna organizacija tudi žarišče svobodne stanovske misli, kjer se goji stanovska ideologija, utrja samozavest, ker se tu prosto in neovirano izmenjavajo misli brez bojazni, če je ali ni predmet na dnevnem redu. Kdo, če niso vprav svobodne organizacije jedro vsega onega, iz katerih se pozneje izcimi vse najboljše in dobi podlago za zakone, kar se mora tudi upoštevati.

Dalje morajo biti te organizacije poleg izvora vedno novih iniciativ tudi budne čuvarice vsega dela združenj in zbornice, kakor drugih ustanov, pri katerih je obrtništvo interesirano. Poleg tega pa morajo biti dobro merni in objektivni kritiki-opazovalci ter istočasno odločni čuvarji doseženih obrtniških pravic.

Kdo naj ima, ako ne svobodna organizacija, v rokah vodstvo dela za širjenje strokovne in stanovske literature ter tiska. Vse to mora biti skoncentrirano na polju svobodnih stanovskih organizacij, kjer je dela za vsakega dosti, ki želi pozitivno delati na zgradbi boljše obrtniške bodočnosti.

V interesu obrtnega stanu je torej, da se zberemo obrtniki Dravske banovine v svoji prostovoljni organizaciji Društva jugoslovanskih obrtnikov Dravske banovine, ki jo vodijo iskreni obrtniški tovariši, katerim moramo gotovo prožiti dokaz zupanja, kajti s svojim dosedanjim delom so dokazali, da vedo, kaj hoče in kaj želi obrtništvo. Pri tem pa moramo pustiti v

nemar onih par destruktivnih elementov, ki niso hoteli podpreti svojih tovarišev v času, ko se je delalo za bodočnost obrtniških generacij.

Dobro vemo, da nam ne bo mogoče v naše prostovoljne organizacije dobiti vseh obrtnikov, ali vemo tudi to, da so bile take obrtniške organizacije že od nekdanj in bodo ostale tudi v bodoče ona prava duševna elita obrtništva, ki je prežeto stanovske zavesti in katero je vedno pripravljeno, da brani obrtniške interese. Pravi voditelji obrtništva pa naj imajo zavest, da smo prepričani o njih iskrenosti, o pravičnosti zmage njih idej, katere bodo v korist nam vsem. Zato, tovariši obrtniki, strnjeno v vrsti jugoslovanskih obrtnikov naprej!

— č

Okrožni odbori v spodnjem Zasavju

V Krškem se je vršila že svoječasno pri tamšnjem skupnem združenju anketa, katere se je udeležilo po svojih zastopnikih 13 obrtniških združenj in katere so zbornici za TOI v Ljubljani poslale poseben skupen dopis.

Namen ankete je bilo predvsem proučitev vprašanja osnavljanja in vzdrževanja okrožnih odborov obrtniških združenj. Pri tem je bilo ugotovljeno, da se pri ustanavljanju okrožnih odborov ni postopalo po določilih obrtnega zakona in se je tudi članski prispevek za okrožne odbore določil na način, ki nasprotuje določilu člena 33 pravilnika okrožnih odborov, ki pravi: višino članskega prispevka določi za vsako leto skupščina okrožnega odbora. Po vestni in vsestranski proučitvi predmetnih vprašanj je bil soglasno sprejet sledeči

sklep:

1. Protestiramo proti temu, da se je naredbenim potom postavilo pripravljalne okrožne odbore v funkcijo rednih okrožnih odborov. Ker je ta naredba protivna določilu § 392 o. z. je samo ob sebi razumljivo protizakonita.

Prosimo naslov, da stori potrebne korake, da se jo prekliče.

2. Glede okrožnice št. 6272 odstavek 2. ugotavljamo, da se združenja obrtnikov ne morejo čutiti vezane po sklepu predsednikov okrožnih odborov, niti po sklepu seje širše uprave o. o., ker je:

ZANATSKA BANKA

Kraljevine Jugoslavije A. D., podružnica Ljubljana

objavlja

da obrestuje od 1. oktobra 1933. naprej dnevno razpoložljive vloge na tekoči račun po 4%, na hranilne knjiž. pa po 5% brez odbitka rentnega davka. Vezane vloge na odpovedni rok obrestuje do 6%.

Uprava Zanatske banke Kraljevine Jugoslavije A. D.
podružnica Ljubljana

a) Naredba, s katero se postavlja pripravljalne O. o. v funkcijo rednih O. o. protivna določilom obrtnega zakona;

b) sklep predsednikov O. o. kakor tudi sklep širše uprave O. o. protiven pravilom Okrožnih odborov;

c) določen prispevek za združenje nesprijemljiv, ker združenja na svojih občinskih zborih niso pridobila potrebnega kritja.

3. Pravilnik o osnavljanju O. o. naj se v toliko popravi, da bo odgovarjal besedilu § 392 točka 1. o. z., torej naj določilo glede števila srezov odpade, ker je isto v popolnem nasprotju s citiranim zakonskim določilom, onemogoča pa naravni razvoj obrtniških organizacij.

Skupno združenje obrtnikov v Krškem je poslalo dopis s prednjim besedilom, kot že omenjeno ZTOI v Ljubljani, katero je tudi obvestilo, da je vlogo z isto vsebino odposlalo tudi ministru trgovine in industrije v Beograd.

Podpisala so vlogo sledeča združenja:

1. Združenje krojačev in krojačic v Brežicah. 2. Obrtna zadruga mlinarjev in žagarjev v Brežicah. 3. Združenje čevljarških mojstrov v Brežicah. 4. Skupno združenje obrtnikov „A“ v Sevnici. 5. Skupno združenje obrtnikov v Krškem. 6. Združenje obrtnikov lesnih in kovinskih strok v Brežicah. 7. Skupno združenje obrtnikov v Brežicah. 8. Zadruga mlinarjev in žagarjev okraja Sevnica. 9. Skupno združenje obrtnikov občine Radeče. Boštanj in Sv. Jurij pod Kumom v Radečah. 10. Zadruga svobodnih, rokodelskih in dopuščenih obrti v Mokronogu. 11. Skupna obrtna zadruga v Kozjem. 12. Zadruga svobodnih rokodelskih in dopuščenih obrtov v Kostanjevici. 13. Zadruga čevljarjev v Kostanjevici.

Posebni pripombi k temu menda ni potreba, dejstvo pa je, da obrtništvo ne priznava teh okrožnih odborov v sedanjih sestavi, najsibito tako glede področja ali pa oseb, ki so postavljene za vodstvo istih. Obrtništvo želi le, da se izvedejo volitve v te „O. o.“ kot predvideva „O. z.“ kakor tudi, da obrtniška združenja sama odločajo o njih področjih. Obrtništvo in tudi ostale gospodarske panoge žele, kar tudi upravičeno lahko zahtevajo, da se naj v celokupno dobrobit gospodarstva izvedejo v vse njihove institucije svobodne volitve. Prepričani smo, da bo to naše stališče v interesu pravega gospodarskega razvoja panog, ki jih ZTOI v Ljubljani zastopa, tudi nje vodstvo končno uvidelo za potrebno in izvolilo zavzeti tezo v smeri, ki smo jo zgoraj označili. V ostalem nas pa zanima, kakšno stališče bo zbornica zavzela k vlogi gorenjih združenj?!

Otvoritev vajeniškega doma v Ljubljani

O tem smo že poročali, da bo otvoritev vajeniškega doma v Ljubljani v bivši Šentpeterski vojašnici. Danes hočemo poročati kakšen vtis je napravila ta slovesnost na udeležence obrtnika, ki vsekozi spremlja obrtniško politiko v vseh smereh.

Udeležencev - obrtnikov ni bilo mnogo, če ne bi bilo toliko povablencev, bi gotovo proslava zgedala še bolj klavarno kot je. Uvodoma je g. Rebek, kot predsednik kuratorija pozdravil navzoče in kratko pojasnil namen doma ter se zahvalil vsem, ki so pripomogli do tega. Pozdravili so še slovesnost g. župan, ki je proglasil otvoritev

doma. Enako predsednik ZTOI g. Jelačin, ki je dejal med drugim, da bo dom, odnosno obrtniki našli pri zbornici vedno razumevanje, kadar bodo imeli upravičene težnje. Govoril je še univerzitetni profesor dr. Ozwald, nakar je blagoslovil prostore šentpeterski kaplan. S tem je bila svečanost končana.

Morda bo kdo dejal, da smo hudomušni, ko pravimo, da je proslava zgedala klavarno. Ker smo imeli ta vtis, katerega je tudi več zastopnikov odneslo, konstatiramo danes k temu tole: Proslava je bila enostranska, kar se je videlo že predvsem iz dnevnega časopisja, kajti „Slovenec“ ni pisal niti besedice o tem — za nas povsem jasno, kakor tudi prireditelji, ki so vabili zastopnike sami vedo. Obrtništva je bilo zelo malo, posebno načelnikov združenj, dokaz, da ne živijo gospodje iz vrst obrtništva, ki imajo trenutno glavno besedo pri tem domu, zaupanja večine obrtništva. Opazili nismo pri tej proslavi več oficijelnih zastopnikov obrtniških prostovoljnih in prisilnih organizacij, kajti teh se ni vabilo, ker predstavljajo pri obrtništvu Dravske banovine danes veliko in so predstavljali tudi že preje. Skratka, proslava je bila namenjena par odličnikom, katerim naj bi se dokazalo, da je vse obrtništvo odločno na strani voditeljev slovenskega obrtništva. Pa so se gospodje voditelji zmotili, ali pa so imeli toliko strahu pred ostalimi odličnimi voditelji obrtništva, da smo iste na proslavi pogrešali z velikim številom ljubljanskega obrtništva vred. Tako delimo mnenje mi in več povabljenih zastopnikov; kdo je imel prav bo pa bodočnost pokazala.

Trgovski list, čigar vmešavanje v obrtniške zadeve je prava posebnost in nas spominja na sorodstvo za kulisami odločujočih krogov, je tej proslavi po svoje prikrojil poročilo. Predvsem se je zmotil, morda pa zamenjal namenoma v imenu, ker pravi, da je bil otvorjen Obrtniški dom ter

čestita zato g. Rebeku in voditeljem. Res žalostno, da se člankar razume tako dobro na obrtniške razmere, pa pri tem pozablja, da ni zmožen niti napisati prečitati. Žilica mu ne da miru, ker ne more spraviti gospode voditelje, da bi bili enotni in cepijo še vedno obrtniško enotnost, kajti forsirajo še vedno nerešeno vprašanje, kar odločujočim krogom nikakor ne gre v račun. So proti enotnosti v času, ko je najbolj potrebna in nočejo biti edini, hočejo se le pripraviti in vladati, ti pravi voditelji ne menijo se za vsa izzivanja in ne za besedne boje, temveč delajo tako, da jih obrtništvo vedno bolj zapušča. Patronanca trgovskega lista in avtoritativnih osebnosti tem g. voditeljem zelo dobro de. Člankar se je morda zmotil ali pa je sanjal, da bi moral g. Rebek tedaj, ko je bil otvorjen Trgovski dom, otvarjati v tedanji veljavni obrtniški dom? Ne gre tu za drugo, kot za stavbo in ime in katerim svrham služi. Mi pa, ki smo bili prisotni pri otvoritvi Trgovskega doma in budno zasledujemo obrtniško politiko vemo, ker nismo spali, da je g. Rebek tedaj dejal: želim, da se temu domu skoraj pridruži veru drug „Obrtniški dom“. Zato se pa čudimo, če si o tem slišal in tako sedaj napačno poročal ter serviral svojim čitateljem raco. Priporočamo ti visoki člankar „Trgovskega lista“, da se preseliš v tvojem interesu v pisarno „Obrtnega Vestnika“, kjer boš našel polja dovolj za tvoje udejstvovanje v obrtniškem življenju — nakar boš morda postal še dober člankar, če te kakšne številke ne bodo zmotile.

Vse naročnike »Obrtnika«, ki prejema list, pa ga še niso plačali, prosimo, da to čimprej store, ker se ta obrtniški list vzdržuje samo z naročnino brez drugih podpor.

ZANATSKA BANKA

KRALJEVINE JUGOSLAVIJE A. D.

podružnica Ljubljana

Račun poštne hran.
št. 14.003

Gajeva ulica št. 6.

Telefon št. 30-20.

Daje obrtniške kredite na menlice in vknjižbo z ugodnim odplačevanjem na obroke. Sprejema vloge na knjižlice in tekoči račun; rentni davek plača banka iz svojega. Izvršuje vse ostale bančne posle.

Zgodovina beogradskega obrtništva

Dalje.

Ta prva zakonska mera, ki je na osnovi novozgrajenih razmer regulirala gospodarske odnose v Srbiji, je nudila obrtništvu možnost, da se pravilneje razvije in da koraka naprej. Med em, ko obrtniški razvoj ni mogel v polni meri priti do izraza. Čeprav je esnafska odredba izjednačila inozemske obrtnike z domačini, vsekakor so pa razlike med njimi ostale, ker so inozemci prav tako še dalje izvojevali privilegije, opirajoči se na kapitulacije. Kakor in čeprav je bil Beograd prestolnica osvobodjene Srbije, pa je bila beogradska trdnjava vendar še v turških rokah in se je vrhovna turška oblast še vedno priznavala. Šele po predaji mesta Srbom 6. aprila 1867. leta in po definitivnem odhodu Turkov ter ko so faktično ugasnile vse kapitulacije, je prišel konec tudi privilegijam inozemskih mojstrov in beogradski obrtniki so se mogli šele tedaj oddahnuti.

Pač pa je v tem času uvozna trgovina zelo v veliki meri cvetela, ki je prav posebno in občutljivo prizadevala beogradske obrtništvo, ker so bile v Srbiji prometne zveze v sedemdeset do osemdesetletju preteklega stoletja še vedno na zelo nizki stopnji. Ta okolnost je pripomogla, da je bil Beograd izključno središče uvozne trgovine. Razume se, da je pod takimi okolnostmi konkurenca inozemskega blaga morala posebno občutljivo prizadejati obrtniško delavnost v Beogradu, kajti carinska zaščita je bila zelo slaba ali boljše rečeno, da ista sploh ni obstajala ter je dotok inozemskega blaga bil vse večji in tem resneje je ogrožal existenco beogradskega obrtništva. Uvidevajoči to nevarnost so beogradski obrtniki v svojem in v imenu celokupnega srbskega obrtništva pokrenili novo akcijo. Namesto, da bi se borili proti privile-

giranim inozemskim mojstrom so se začeli boji i proti svobodnemu uvozu inozemskega blaga.

Pri vsem tem pa so obrtniki vse bolj in bolj občutili, da nimajo ene organizacije, preko katere bi vodili nadaljnjo akcijo v obrambo svojih pravičnih interesov. Esnafi v svojem novem sestavu niso mogli več nuditi zadovoljivo zaščito obrtništva. Zato je nastala potreba nove grupacije in organizacije obrtništva na sočasni osnovi. Uvidevajoči to potrebo so beogradski obrtniki, kot nosilci obrtniškega pokreta iz cele Srbije pokrenili vprašanje ustanovitve udruženja obrtništva z nalogo, da brani obrtniške stanovske interese.

Pomemben datum v razvoju modernega obrtniškega pokreta je leto 1887. Dne 15. avgusta t. l. so beogradski obrtniki vložili pravila „Udruženje zanatlija“, katere je odobril tedanji minister narodnega gospodarstva 31. oktobra istega leta.

Z osnovanjem „Zanatlijskega udruženja“ so bili udarjeni prvi temelji današnjemu najvišjemu forumu jugoslovenskega obrtništva „Glavnemu zemaljskemu savezu zanatlijskih udruženj kraljevine Jugoslavije“ kajti zanatlijsko udruženje, čeprav osnovano v Beogradu in od Beograjčanov je bilo v resnici obrtniška organizacija za celo državo. Člen 3. društvenih pravil je predvideval, da more društvo po potrebi imeti tudi v notranjosti svoje člane ter svoje krajevne odbore. Naglasiti se mora in opaziti, da je imelo tedanje obrtniško udruženje v onih nezadostno izdiferenciranih stanovskih odnosih v svojih prvih začetkih še nezadostno izraženo stanovsko obeležje. Tako je v členu 2. društvenih pravil postavljen, kot cilj društva: „Da dela na obstoju, razvoju in napredku vseh vrst obrti in industrije v Srbiji.“ Po drugi strani obrtniki teže, da razvijejo svoj pokret s pomočjo delavskih elementov. Vodilna ideja pri celem pokretu je bila borba proti uvozu ino-

zemskega blaga, katero konkurenco so povsem enako občutili obrtniki, industrija in delavstvo ter je skupna nevarnost narekovala, da so se vsi ti elementi združili okrog zanatlijskega udruženja.

Vendar pa ta okolnost ni spremenila nič na stvari. Ostalo je dejstvo, da so bili z osnovanjem obrtniškega združenja udarjeni čvrsti temelji točasnemu obrtniškem pokretu.

Beogradske obrtništvo spoznavajoč pomen in važnost tiska je točno dva in pol meseca po osnovanju združenja, 14. januarja l. 1888. začelo z izdajo tedenskega glasila „Srbski zanatlija“, kot organ zanatlijskega združenja.

V uvodnem članku „Srpskega zanatlija“, ki je izšel pod naslovom obrtniškega združenja je iznesen cel program dela. Tu je izmed drugega rečeno: „Mi smo se združili, da delamo na obdržanju, razvoju in napredku vseh obrti in industrije v Srbiji...“ Na to se apelira na samopomoč obrtništva v sledečih vrstah: „Vsakdo od nas bo priznal, da je tudi nam samim, kateri neposredno občutimo udarce tuje konkurence, treba dogovora; nujno je, da popolnoma na čisto izvedemo naše želje, ter da se nato zanje borimo ter tako pričakamo njihovo uresničenje.“ Nato se še pristavlja: „Srpski zanatlija“ bo dokazal, da leži rešitev in napredek obrtniškega dela ter stanu v njihovem združenju in da se bo le-z združenje močjo mnoge ovire odstranilo, ter mnogo težnje ublažilo, pri čemur razcepljena moč ne pride do izraza.“ Končno še uvodnik apelira na intelektualce, ker pravi: „Otvarjamo stolpe „Srpskega zanatlija“ tudi vsakemu domoljubnemu in sposobnemu peresu srbske inteligence. Naj srbski izobraženi sin pripomore „srpskom zanatliju“ s svojo sposobnostjo tako, kakor je marsikatera kaplja znoja srpskega obrtnika pomagala njegovi sposobnosti.“

Dalje prihodnjic.

Naše zastopstvo v mestni občinski upravi

Tov. Lovro Pičman je na javni seji občinske uprave v Ljubljani stavil pismeno sledeče predloge:

1. Predlog za zastopstvo v kuratorij vajeniškega doma v Ljubljani.

V pred kratkem imenovanem kuratoriju vajeniškega doma v Ljubljani smo ugotovili, da so imenovani v istega zastopniki banske uprave, mestne občine, zbornice za TOI, Okrožnega odbora in 4 člani od Obrtniškega društva v Ljubljani. V poslovniku je določeno, da naj bo vsakokratni predsednik Obrtniškega društva v Ljubljani tudi predsednik kuratorija vajeniškega doma.

Društvo jugoslovanskih obrtnikov za dravsko banovino v Ljubljani je naslovljeno dne 26. maja t. l. vlogo na gosp. župana s predlogom, da se v zastopstvo tega vajeniškega doma, kateri mislim, da je povečini vzdrževan od občine ljubljanske, imenuje tudi zastopnike s strani Društva jugoslovanskih obrtnikov. Ker se to do sedaj ni zgodilo, kar pa je gotovo v interesu vsega obrtništvaja kakor tudi občine in vseh korporacij, ki so na vajeniškem domu zainteresirane, predlagam, da se poslovnik spremeni v toliko, da naj bodeta v kuratoriju le po dva zastopnika s strani Obrtniškega društva, po dva zastopnika pa od Društva jugoslovanskih obrtnikov za dravsko banovino v Ljubljani. Predsedniško mesto kuratorija pa naj pripada enkrat vsako drugo leto Obrtniškiemu društvu v Ljubljani, drugič pa Društvu jugoslovanskih obrtnikov za dravsko banovino v Ljubljani ter naj se tako vsako leto menjata, da dobi eno društvo predsednika, drugo pa podpredsednika. Prepričan sem, da je le na ta način mogoč sporazum in sodelovanje vsega obrtništvaja, kar je predpogoj, ako hočemo, da bo vajeniški dom dosegel cilj, za kar je namenjen.

2. Ukinitve nepotrebnih mestnih delavnic in rokodelcev.

Ker prevladuje splošno mnenje med obrtništvom kakor tudi med ostalo javnostjo, da ima občina preveč lastnih delavnic in zaposlenih rokodelcev, s katerimi na ta način odvzema delo legalnim obrtnikom davkoplačevalcem, na drugi strani pa je tudi splošno mnenje, da so razna rokodelska dela v režiji mnogo dražja, ako se ista odda obrtnikom, predlagam, da se izvrši v tem smislu radikalna revizija vseh mestnih delavnic potem posebne komisije, v kateri naj bodo obrtniški zastopniki zadostno udeleženi ter se ugotovi, katere se da ukiniti takoj, da se iste ukine, v splošnem pa naj se gleda na to, da se delavnice in podjetja, ki so trgovsko-obrtniškega značaja postopoma ukinja, uslužbence pa dodeli na razne stalne oddelke, ki so izključno potrebni pri občinskem gospodarstvu.

Pri tem pripominjam, da ne drži izgovor, češ da bi event. odslovljeni uslužbenci postali brezposelni, kajti to delo, ki ga sedaj izvršuje občina v lastni režiji, bi ga potem izvrševali obrtniki, pri katerih bi odslovljeni dobili delo, s katerim pa bi bilo pomagano obrtništvu, da bi moglo zadoščati svojim socialnim in davčnim obveznostim.

*

Zanima nas, kakšno stališče bo današnje vodstvo mestne občine zavzelo v tem oziru. Zato se bomo k stvari še povrnili. Že danes pa trdim, da prednje je najmanj, kar moremo mi ju goslovanski obrtniki od občinske uprave zaenkrat zahtevati.

Enotni obrazci za razna izpričevala

Prejeli smo od nekega združenja: Kar od treh strani od zbornice, okrožnega odbora in srezkega načelstva smo prejeli, da je ministerstvo za trgovino in industrijo sporočilo, da je državna tiskarna založila enotne obrazce in sicer: Pomožniško svedočanstvo, Majstorsko svedočanstvo, Ugovor o učenju, Svedočanstvo za rukovačce parnih motorov itd. itd., kateri bodo tiskani v srbohrvaščini z latinskimi pismenkami. Z ozirom na to, da je ministerstvo prepovedalo rabo starih

obrazcev, naj se pozove združenja k izjavi, koliko naroče novih.

Zbornica je odgovorila Kraljevski bankski upravi sledeče:

„V odgovor na tamošnje obvestilo pod VIII. No 4715/1 z dne 5. t. m. je podpisani zbornici čast izjaviti da so obrazci za pomožniška, mojstrska izpričevala itd. na tukajšnjem področju že povsod založeni, kar je razumljivo z ozirom na dejstvo, da je novi obrtni zakon že skoro poldrugo leto v veljavi in so si združenja sama že dalj časa naročala take obrazce, ki so odgovarjali določbam novega obrtnega zakona, odnosno tozadevni uredbi ministerstva trgovine in industrije.“

Zbornica načelno pripominja, da ima zakonito podlago le zahteva, da morajo obrazci odgovarjati vzorcu, ki odgovarja določbam obrtnega zakona, odnosno Uredbi ministerstva trgovine in industrije, nikakor se pa ne bo moglo združenja siliti, da si nabavljajo te obrazce samo pri državnih tiskarni.“

K temu smatramo potrebno kot obrtniško združenje pripomniti, da bi zbornica morala energično nastopiti proti centralizaciji tiska v državni tiskarni že z ozirom na to, da imamo v Sloveniji dovolj solidnih tiskarskih podjetij, katerih sloves je znan tudi preko meja naše države. Drugo pa je, da naj se zbornica zavzame za to, da že v naprej izposluje za svoje področje na merodajnem mestu rabo izključno obrazcev, ki se bodo tiskali v Sloveniji in v slovenskem jeziku. Nimamo sicer ničesar proti obrazcem v ostalih delih države v kakšnem jeziku so tiskani. Dokler pa je službeni jezik tudi slovenski, v tej državi smemo tudi zahtevati spoštovanje istega in ga uveljaviti baš na raznih spričevalih.

„Jugoslovanski Lloyd“ in naš pokret

Naše čitatelje bo gotovo zanimalo, kako piše naslovni gospodarski list, ki izhaja dnevno v Zagrebu o naših razmerah in pokretu, ki ga zastopa naš list. Ker je to takorekoč pol uradni gospodarski list v državi, prinašamo točen prevod članka, ki gotovo zanima našo obrtniško javnost, da bo videla, kako se sodi o našem pravičnem obrtniškem prizadevanju.

„Zveza obrtnih zadrug v Ljubljani likvidirala. Poznana najjačja obrtniška stanovska ustanova v Ljubljani „Zveza obrtnih zadrug“ je likvidirala po naredbi Banske uprave dravske banovine. Imenovana zveza je vodila nad dve desetletji slovensko obrtniško politiko ter je bila ona incijator vsake obrtniške akcije v Sloveniji, istakotako, kakor Savez hrvatskih obrtnikov na Hrvatskem in Slavoniji, odn. Zemaljski savez zanatskih udruženja i esnaf v Srbiji. Pred likvidacijo je bil Zvezi postavljen komisar, takoj za tem, čim je na glavni skupščini odnesla zmago opozicija, t. j. pristaši posebnih obrtniških zbornic. Med tem pa se na podlagi naših informacij pokret za posebne obrtniške zbornice vse bolj in bolj širi med slovenskim obrtništvom in ne bo dolgo trajalo, da bodo tudi slovenski obrtniki dobili svoje posebne obrtniške zbornice, katere obstoje v vseh drugih delih države. Vodstvo tega pokreta je prevzelo sedaj „Društvo jugoslovanskih obrtnikov dravske banovine“, ki je svobodna obrtniška organizacija in predstavlja elito slovenskega obrtništvaja.“

Mislimo, da komentarja k temu ni potreba, veseli nas pa, da je tudi omenjeni ugledni list predočil s tem člankom čitateljem razmere v vprašanju obrtniških zbornic tako, kakor resnično večina slovenskega obrtništvaja želi.

Plačevanje za bednostni sklad

Davčna uprava mesta Ljubljane razglašaja: Po pravilniku o davščinah za kritje izrednih izdatkov proračuna „Bednostnega sklada“ Dravske banovine za leto 1933/34, Služb. list 406, kos 63 z dne 5. avgusta 1933. morajo službodajalci odpremljati mesečno v gotovini s seznamom v duplo izza 1. julija 1933. pristojni davčni upravi od služkov odnosno mezd od svojih nameščencev in delavcev, ki so zavezani socialnemu zavarovanju in pokojninski ustanovi od vseh prejemkov pokojnin in sredstev samostojnih pokojninskih ustanov po 1 1/2 % od zasluzka oziroma prejemkov, in sicer plača 1 % delodajalec, ozir. pokojn. ustanova in 1/2 % delojemalec ozir. vpokojenec pokojn. usta-

nove; od uslužbencev pa, ki niso podvrženi uslužbenskemu davku, plača 1 % zasluzka samo delodajalec. Hrana se računa kot gotovina v znesku 350 Din mesečno.

Tov. Ivan Kralj - 50letnik

Pred nekaj dnevi je srečal Abrahama naš znani obrtniški tovariš, zvesti član DJO, ključavničarski mojster Ivan Kralj, kateri ima delavnico na Rimski cesti odn. Gregorčičevi ulici (v znani Reharjevi hiši).

Posebej moramo še poudariti, da je tov. Kralj eden med najboljšimi strokovnjaki v svoji stroki.

K čestitkam se našemu zvestemu čitatelju in naročniku pridružujemo tudi mi in želimo, da še dolgo let vztraja v obrtniških vrstah v njega prospah in dobrobit.

Obrtnik-pisatelj

Teško se najde danes obrtnika, kateri po svojem trudapolnem in napornem delu najde še časa, da posveti takorekoč prikradeni čas zato, da napiše nam — slovenskemu narodu — v svojstvu obrtnika svoje doživljaje, kot bivši bojevnik in 10 letni ujetnik v svetovni vojni.

Tako si je prikradel čas naš vneti član DJO v Ljubljani znani in ugledni krojaški mojster tov. Muc Martin, ki ima svojo obče znano in spoštovano delavnico na Kongresnem trgu, ozir. v Gradišču. Napisal je svoje doživljaje kot bojevnik v svetovni vojni in nato kot 10 letni ujetnik v Rusiji. Zanimivi doživljaji našega tovariša bodo objavljeni v dveh knjigah, ki jih bo izdala Vodnikova družba.

Poleg vseh vojnih grozot in trpljenja v ujetništvu, je prepotoval tudi Mongolijo ter se je končno vrnil domov in nam sedaj opisuje v omenjenih knjigah te doživljaje.

Opozarjamo že vnaprej vse obrtniške tovariše na te knjige; tov. Muc-u pa se že vnaprej zahvaljujemo in si štejemo v čast in ponos, da je tudi obrtnik-pisatelj ustvaril nekaj za našo književnost.

Glas naroda — glas božji!

Ne mislim s tem reči, da je to, kar boste sedaj prečitali, zapovedal sam Bog, ampak hočem samo reči, da je volja naroda največkrat pravilna. Tu ne bom dosti vse utemeljeval, naj zadostujejo samo dejstva.

V pogledu mojstrskega zavarovanja se je že mnogo pisalo. Razni gospodje so izrekli svoje mnenje, naj ga izreče še širši krog obrtništvaja.

V okolišju našega skupnega združenja je nad 350 članov. Združenje je razposlalo vsem obrtnikom tozadevne popise. Rezultat je bil sledeč: Izjavilo se je 9 članov za takojšnjo izvedbo, 62 članov za odložitev in 24 članov proti vsakemu zavarovanju, torej skupno 95 izjav. Tako se je večina izrekla za bolniško zavarovanje, nezaten odstotek pa za starostno zavarovanje. Preko 250 članov pa ni hotelo podati nikakih izjav in izpolniti popisov, ker so odločno proti zavarovanju. Če pristavim, da se je neki član združenja, ki je obenem zbornični svetnik odločil, da je „odločno proti vsakemu zavarovanju“ in član okrožnega odbora ravno tako, mislim, da je dovolj povedanega.

Zato upravičeno pričakujemo, da se naša volja vpošteva, saj mislimo, da so zakoni in uredbe in vse drugo podobno radi nas in za nas, ne pa obratno, da smo mi na svetu radi teh reči.

Pozdravljeni! —

—a—

Obrtniki, obrtnice! Čitajte, priporočajte in razširjajte naš list, ki zastopa prave obrtniške težnje!

Obrtna banka v Ljubljani

Centrala: Kongresni trg 4

Podružnica: Ljutomer

Telefon št. 2508

Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 12.051

Telefon št. 2508

Daje kredite v obrtne svrhe, pospešuje ustanavljanje obrtnih in industrijskih podjetij, izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje. Vloge na knjižice in na tekoči račun se obrestujejo kar najugodnejše, vezane vloge po dogovoru primerno višje

„Društvo jugoslovanskih obrtnikov za Drav. ban. v Ljubljani“

Osrednji odbor: Ljubljana.

Podružnice: Bled, Celje, Dravograd, Kranj, Laško, Logatec, Maribor, Moste, Radeče pri Zid. mostu, Trbovlje, Vič, Vrhnika, Ziri.

Delegatska seja DJO

V nedeljo dne 17. septembra t. l. se je vršila delegatska seja DJO v Ljubljani v prostorih hotela Štrukelj, katere se je udeležilo preko 50 delegatov podružnic in večina članov osrednjega odbora iz Ljubljane ter nekaj delegatov pripravljajalnih odborov.

Delegatsko sejo je s pozdravom na navzoče otvoril predsednik tov. Pičman, kateri je podal predsedniško poročilo, nakar je sledilo poročilo o delovanju društva, kar je poročal tajnik tov. Kunstler. Društvo šteje danes z osrednjim odborom v Ljubljani vred 14 edinic, katere vse povsem zadovoljivo delujejo. Razmah društvenega delovanja je vsestranski ter vse edince posvečajo mnogo pažnje pri izpolnjevanju programa društva, katerega zadovoljivo vrše.

Posebno točko dnevnega reda je tvorilo vprašanje udeležbe obrtništvu pri predstojajočih občinskih volitvah, pri čemer se je razvila daljša vsestranska debata, ki so se je udeležili mnogi delegati. Po proučitvi tega vprašanja se je soglasno sklenilo, da naj obrtništvu povsod čim kompaktnije nastopi pri volitvah in si pribori kolikor mogoče veliko število občinskih odbornikov. Prosto pa je bilo prepuščeno, da obrtništvu samo v svojih področjih izvede tozadevne organizacije.

Sledila je točka o spremembah društvenih pravil, ker je nastala potreba vsled naglega razvoja in razmaha društva. Poročal je o potrebnih spremembah in reorganizaciji tov. Mihelčič, nakar se je tudi pri tej točki razvila živahna debata ter je bilo sklenjeno, da osrednji odbor izdelava osnutek, katerega bo poslal vsem edincem v pretres, nakar bodo sestavljena pravila s potrebnimi spremembami in dostavljena Kraljevski banski upravi po predhodni odobritvi občinskih zborov podružnic in centrale v potrditev.

Za tem je sledila točka o spremembah k novelizaciji v Obrtnem zakonu ter so bili storjeni potrebni sklepi v svrhu izpolnitve istega, kar bo društvo dostavilo vsem merodajnim faktorjem.

Pri raznoterostih so bila obravnavana še razna druga važna vprašanja, kakor tudi so sledila poročila nekaterih podružnic. Tov. Hinko Šimenc pa je poročal med drugim tudi o nadaljni organizaciji in ustanavljanju novih podružnic. Delegatska seja je soglasno sklenila, da se vršijo pri vseh edincih DJO redno počenjski s 1. decembrom t. l. dalje obrtniške proslave na dan 1. decembra ter je bil proglašen tudi 1. december za obrtniški praznik, kakor imajo že to tov. obrtniki v Srbiji in na Hrvaškem. Namen tega praznika je predvsem jačanje stanovske zavesti potom sredstev, ki jih predvidevajo društvena pravila za javno udeleževanje.

Po 4urnem plodonosnem razpravljanju je tov. Predsednik Pičman zaključil uspešno sejo, pozivajoč vse, da delujejo še intenzivneje po začrtani poti.

Koledar DJO. Članstvo in obrtništvu sploh naj si čimprej zagotovi in naroči žepni koledar, ki ga bo izdal osrednji odbor „DJO“. Ob enem pa opozarjamo vse tovariše na inserate v istem, da jih poskrbe od svojih dobaviteljev-trgovcev itd., katerih naloga je, da inserirajo v našem koledarju. Zato vsi tovariši na delo, da bo inseriral v koledarju vsak naš dobavitelj in s tem dokumentiral priznanje našemu delu. Opozarjamo pa tudi vse, da si zapomnijo, le koledar DJO je pravi, ki mora biti v vsaki delavnici in zato že danes pazite na to, da ne boste zamenjali ali nasedli komurkoli.

Inserate in koledar se naroča že vnaprej le pri DJO v Ljubljani, pri vseh poverjenikih, ki so zato pooblaščen. Tovariši, storite svojo dolžnost.

Ustanavljanje novih edinic „DJO“. Velik razmah zaznamuje naše društvo v teku svojega poldrugoletnega obstoja. Doslej šteje društvo že 14 edinic, ki so raztresene širom naše banovine. Za 8 novih podružnic so že vložena pravila, ki bodo v najkrajšem času potrjena. Opozarjamo vse tovariše, ki žele v krajih, kjer še ni naših postojank, podrobnih pojasnil, da se obrnejo na osrednje društvo ali pa do najbližje podružnice za informacije.

Bled. Vodstvo podružnice se tem potom zahvaljuje vsem, ki so sodelovali na prvi veliki obrtniški tomboli dne 10. sept. S požrtvovalnostjo, ki so jo vsi pokazali, bomo vsekakor dosegli najlepše uspehe. Zlasti se zahvaljujemo tudi vsem gg. obrtnikom, hotelirjem, trgovcem in drugim, ki so nas podprli s tako lepimi dobrotami. Splošna želja je, da obrtniška tombola postane tradicionalna.

Vodstvo podružnice zagotavlja, da bo ves dobiček plodonosno porabljen za podpore revnim obrtnikom in za povzdigo obrtniške izobrazbe.

Kozje. V nedeljo, dne 17. septembra se je konstituiral pripravljajalni odbor za ustanovitev podružnice „DJO“ v Kozjem. Sestanku, na katerem se je formiral pripravljajalni odbor, je prisostvoval predsednik celjske podružnice tov. Holobar ter še en član uprave iz Celja. Novoustanovljeni pripravljajalni odbor je ob tej priliki poslal brzojavko delegatski seji DJO, ki se je vršila istočasno v Ljubljani in katere udeleženci so vzeli besedilo iste z veseljem na znanje.

Vesti iz združenj

„Podpisano združenje naznanja, da se vrše redne pomočniške preizkušnje v mesecu oktobru. Nekolkovane prošnje je vložiti do včetrši 5. oktobra t. l. v tajništvo združenja. Vegova ul. 8. Priložiti je potrdilo o trajanju učenja, odpustnico obrtno-nadaljevalne šole, ter potrdilo o vplačani oprostini.“ — **Predsedstvo. — Združenje sobočkoslikarjev, pleskarjev in ličarjev v Ljubljani.**

Časopisi in literatura

„Zanatlija“ z dne 24. septembra t. l. št. 39 (Beograd), priobčuje razne poučne in koristne članke v vednost obrtništvu. Ti so: „Primena socijalnog zakonodavstva i zanatstvo“, „Socijalno osiguranje zanatlija, uzroci i cilj osiguranja“, „Zanatlija i privrednik“, „Privredni život“, „Zanatska omladina“, „Medjunarodni savez za ukazivanje pomoči“, „Povodom socijalnog osiguranja zanatlija Konferencija u Novosadskoj Komori, ko stvara zabunu u zanatskim redovima?“, „Zanatski naraštaj“, „Skromna proslava 50 godina rada jednog retkog prijatelja zanatlija gosp. Ljubomira Lotiča, inspektora Ministarstva prosvete u penz. u Novom Sadu“ in druge manjše članke in vesti.

„Obrtniški Vjesnik“ z dne 23. septembra t. l. št. 39a (Zagreb), prinaša razne članke, tičočee se obrtništvu in njega pokreta, n. pr.: „Da li ulazi porez na poslovni promet u osnovnicu za oslobodjenje po Zakonu o porezu na neoženjena lica i poreznom oslobodjenju ili sa devetero i više djece“, „Poljski parlamentarci u Zagrebu“, „U čemu je važnost slobodne zanatske organizacije“, „Higijena u brijačnicama“, referat g. dr. Butorca, generalnog tajnika Zanatske komore u Zagrebu „Socijalno osiguranje zanatlija“, „Naplatu poreza na luksus na radio aparate“, „Novčarstvo“ in še druge savezne vesti.

„Der Jugoslawische Tischler — Jugoslovanski Stolar“. Izšla je prva številka edinega strokovnega časopisa za obdelavo lesa pod naslovom „Der Jugoslawische Tischler“. Izhaja ta list v dveh izdajah. Prva v državnem jeziku je izšla v začetku tega meseca, druga v nemškem jeziku pa izhaja sredi meseca. Snov je ista, samo da je prevedena na nemški jezik.

Razno

Konferenca vseh tajnikov obrtniških zbornic se je pričela 19. t. m. v Beogradu in to v novootvorjenem obrtniškem domu.

Dr. Fran Windischer, generalni tajnik Zbornice za TOI v pokoju je kupil od Kreditnega zavoda v Ljubljani na Miklošičevi cesti hišo št. 36, poleg Pokojninskega zavoda za Din 1,325.000.—

Obrtniška razstava v Sisku. Agilni obrtniki v Sisku so si postavili za svojo največjo nalogo to, da prirede obrtniško razstavo, ki se vrši od 29. oktobra do 5. novembra t. l. Za to izložbo, ki

jo prirejuje SHO skupno z Združenjem obrtnikov, vlada v Sisku in srezu zelo veliko zanimanje. Ob času razstave bo tudi več različnih kulturnih in zabavnih prireditev, tako je namenjeno, da bo gostovalo tudi Narodno gledališče iz Zagreba, a kino bo predvajal posebne podučne predstave. Istočasno se bo vršil tudi „Cehovski vašar“.

Razpisana je služba za vodovodnega instalaterja za zagrebški garnizijon. Obrtniška zbornica v Zagrebu sporoča, da je Komanda Savske divizijske oblasti razpisala mesto vodovodnega instalaterja za zagrebški garnizijon v svojstvu dnevničarja z mesečno plačo Din 1145.—. Prošnje je vlagati v Obrtniški zbornici v Zagrebu do 10. okt. t. l. Natančnejše pogoje prejmejo interesi istotam.

Zborovanje pekovskih mojstrov v Beogradu. V nedeljo so se zbrali peki iz vse države na svoj prvi sestanek. Iz Ljubljane se udeležujeta tega sestanka in razprav pekovska mojstra tov. Karol Vidmar in Ivan Bizjak. Na konferenci je bilo govora tudi o možnosti ustanovitve pekovske zveze za vso državo, v ostalem pa so na dnevnem redu točke glede enotnega nastopanja, tako glede cen in stališča napram določanju istih s strani upravnih oblasti.

Bat'a je otvoril svojo tvornico čevljev tudi v Angliji. Bat'a je zgradil veliko tvornico čevljev v Angliji. Ko je bila tvornica zgrajena, so angleške oblasti nasprotovale dovoljenju zaposlenja češkoslovaških instruktorjev. Te zapreke pa so sedaj odstranjene, pa je zato tvornica Bat'a v East Tilburg pričela 21. julija z obratom.

Dobave in licitacije

Dobava mesa za čas od 1. oktobra 1933. do 31. marca 1934. se bo vršila potom ustmene licitacije dne 4. oktobra t. l. pri Komandi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani.

Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 4. oktobra t. l. ponudbe glede dobave 30 m³ plohov.

Direkcija državnega rudnika Kakanj sprejema do 6. oktobra t. l. ponudbe glede dobave 2000 m jeklenih vrvi.

Komanda pomorskega arzenala Tivat sprejema do 5. oktobra t. l. ponudbe glede dobave stružnic; do 9. oktobra t. l. glede dobave 850 komadov košar za premog; do 10. oktobra t. l. glede dobave stružnice, 6 krogličnih ležajev in 50 lesenih jermenic ter glede dobave 4700 kg lesnega oglja; do 11. oktobra t. l. pa glede dobave 2000 kg govejega loja, razne pločevine in železa ter glede dobave raznega orodja.

Direkcija državnega rudnika Kreka sprejema do 12. oktobra t. l. ponudbe glede dobave 150 kg petroleja, 100 kg firneža, 100 kg kita, 150 kg barv, 100 komadov ščetk za tla, 100 m² stekla in 250 komadov brezovih metel.

Oddaja zakupa menjalnice na postaji Zagreb gl. kol. se bo vršila potom ofertne licitacije dne 21. oktobra 1933 pri Direkciji državnih železnic v Zagrebu.

(Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.)

Iz uprave. Tem potom opozarjamo vse poverjenike lista, kakor vodstva podružnic DJO, da čim preje izvrše svoje delo glede naročnikov lista in nam vrnejo pole z označbami, kakor smo želeli, obenem pa naj nakažejo denar. Pričakujemo, da to storite vsi najkasneje do prihodnje številke, sicer smo primorani ustaviti vsem, ki lista niso plačali, nadaljnje pošiljanje.

Črkoslikarska delavnica

Na novo je otvoril svojo delavnico bivši večletni pomočnik tvrdke Pristou & Bricelj

Roman Celarc

črkoslikar

Ljubljana, Borštnikov trg 1 (Rimska cesta)
zač. telefon 27-04

Priporoča se za vsa v svojo stroko spadajoča dela, ki jih bo izvedel cenjenim naročnikom v popolno zadovoljstvo

Tiskali J. Blasnik naasl., Univerzitetna tiskarna in litografija, d. d. v Ljubljani. Odgovoren L. Mikuš.

Kreditno društvo Mestne hranilnice ljubljanske

dovoljuje posojila na menice in kredite v tekočem računu vsem kredita zmožnim osebam in tvrdkam